

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)

5. osztály

Az itt következő két feladatot 15 perces felkészülési idő után kell a zsűri előtt ismertetnetek, legfeljebb 5 percben. Ezt követően kell további 4 percben bemutatnotok a szabadon választott produkciótokat.

1. feladat (2 pont):

Az alábbi szópárok szavai, bár nagyon hasonlítanak egymásra, mégis mást jelentenek. Magyarázzátok meg a különbséget, a szavak jelentését! Megoldásotokat egy-egy példamondattal támasszátok alá!

- a) helység / helyiség
- b) híres / hírhedt

2. feladat (5 pont):

VERSFORDÍTÁS / VERSFERDÍTÉS

Petőfi Sándor *Anyám tyúkja* című versének első két versszakát játékból átfogalmaztuk egy kicsit rokon értelmű szavak és kifejezések segítségével. Ezt közöljük is eredetiben és „ferdítésben” a példa kedvéért. A feladatotok az, hogy írtátok át a harmadik versszakot ugyanilyen módon, tehát helyettesítsétek az egyes szavakat, kifejezéseket egy rokon értelmű szóval vagy kifejezéssel!

Íme a példa:

Petőfi Sándor: Anyám tyúkja

*Ej, mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt benn?
Lám, csak jó az Isten, jót ad,
Hogy fölvitte a kend dolgát!*

*Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is felszáll,
Eszébe jut, kotkodákol,
S nem verik ki a szobából*

Petőfi Sándor: Mamám csirkéje

*Hajh minő szikla! csirke néni,
Életét emitt a házban éli?
Kedves az Úr, kedvezőt nyújt, ugye,
Előbbre ment általa az ügye!*

*Ehelyt futkos ide-oda,
Sőt felrepül a szuszékra,
Úgy van kedve, csipog kicsit,
Az udvarra sem kergetik.*

A harmadik versszak pedig, amit át kell írnotok:

*Dehogyan verik, dehogyan verik!
Mint a galambot etetik,
Válogat a kendermagban,
A kiskirály sem él jobban.*

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)

6. osztály

Az itt következő két feladatot 15 perces felkészülési idő után kell a zsűri előtt ismertetnetek, legfeljebb 5 percben. Ezt követően kell további 4 percben bemutatnotok a szabadon választott produkciótokat.

1. feladat (2 pont):

Az alábbi szópárok szavai, bár nagyon hasonlítanak egymásra, mégis mást jelentenek. Magyarazzátok meg a különbséget, a szavak jelentését! Megoldásotokat egy-egy példamondattal támasszátok alá!

- a) húzat / huzat
- b) büntelen / büntetlen

2. feladat (5 pont):

VERSFORDÍTÁS / VERSFERDÍTÉS

Petőfi Sándor *Anyám tyúkja* című versének első két versszakát játékból átfogalmaztuk egy kicsit rokon értelmű szavak és kifejezések segítségével. Ezt közöljük is eredetiben és „ferdítésben” a példa kedvéért. A feladatotok az, hogy írtátok át a harmadik versszakot ugyanilyen módon, tehát helyettesítsétek az egyes szavakat, kifejezéseket egy rokon értelmű szóval vagy kifejezéssel!

Íme a példa:

Petőfi Sándor: Anyám tyúkja

*Ej, mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt benn?
Lám, csak jó az Isten, jót ad,
Hogy fölvitte a kend dolgát!*

*Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is felszáll,
Eszébe jut, kotkodákol,
S nem verik ki a szobából*

Petőfi Sándor: Mamám csirkéje

*Hajh minő szikla! csirke néni,
Életét emitt a házban éli?
Kedves az Úr, kedvezőt nyújt, ugye,
Előbbre ment általa az ügye!*

*Ehelyt futkos ide-oda,
Sőt felrepül a szuszékra,
Úgy van kedve, csipog kicsit,
Az udvarra sem kergetik.*

A harmadik versszak pedig, amit át kell írnotok:

*Dehogy verik, dehogy verik!
Mint a galambot etetik,
Válogat a kendermagban,
A kiskirály sem él jobban.*

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)

7. osztály

Az itt következő két feladatot 15 perces felkészülési idő után kell a zsűri előtt ismerttetni, legfeljebb 5 percen. Ezt követően kell további 4 percen bemutatni a szabadon választott produkciókat.

1. feladat (2 pont):

Az alábbi szópárok szavai, bár nagyon hasonlítanak egymásra, mégis mást jelentenek. Magyarazzátok meg a különbséget, a szavak jelentését! Megoldásokat egy-egy példamondattal támasszátok alá!

- a) ízetlen / íztelen
- b) elöl / elől

2. feladat (5 pont):

Írjatok egy rövid párbeszéd jelenetét **csupa E magánhangzóval** Arany János Toldi című műve alapján! Megoldásokban a tizenegyedik énekből induljatok ki, tehát írástok Miklósnak a cseh vitézzel vívott párbajáról szóljon! (Természetesen nem kell szigorúan ragaszkodni az eredeti mű szövegéhez, elég a főbb cselekményvázat felidézni párbeszéd formában. Az előadásban mesélő is szerepelhet.)

Segítségül bemutatunk nektek egy másik műből (Fekete István: Túskevár című regényéből) vett jelenetet saját játékos átalakításunkban:

Egy reggelen e gyerekek beveztek e berek-rengetegbe, s mert embertelen meleg lett, mezeket levetve mentek egyre beljebb, s csevegtek. Egyszerre heves szelek kerekedtek, de belefeledkezve e csevelybe, meglepte e gyerekeket egy jeges fergeteg.

- Ejnye! De fekete fellegek! Gyere sebesen!
- Ej, ne rezelj be! E fellegek elmennek, s e szelek sem hevesek!
- De! Gyere s evez sebesen! E berek nem ment meg e veszedelem ellen!
- Ej, meglehet, helyesen pereg nyelved. Megyek veled s evezek!

De e fergetegben jeges estek hevesen, s e gyerekek teljes teste, feje, keze rettenetes sebekkel lett tele.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)

8. osztály

Az itt következő két feladatot 15 perces felkészülési idő után kell a zsűri előtt ismertetnetek, legfeljebb 5 percben. Ezt követően kell további 4 percben bemutatnotok a szabadon választott produkciótokat.

1. feladat (2 pont):

Az alábbi szópárok szavai, bár nagyon hasonlítanak egymásra, mégis mást jelentenek. Magyarázzátok meg a különbséget, a szavak jelentését! Megoldásokatok egy-egy példamondattal támasszátok alá!

- a) gondtalan / gondatlan
- b) tovább áll / továbbáll

2. feladat (5 pont):

Írjatok egy rövid párbeszédese jelenetet **csupa E magánhangzóval** Arany János Toldi című műve alapján! Megoldásotokban a tizenegyedik énekből induljatok ki, tehát írásotok Miklósnak a cseh vitézzel vívott párbajáról szóljon! (Természetesen nem kell szigorúan ragaszkodni az eredeti mű szövegéhez, elég a főbb cselekményvázat felidézni párbeszédese formában. Az előadásban mesélő is szerepelhet.)

Segítségül bemutatunk nektek egy másik műből (Fekete István: Túskevár című regényéből) vett jelenetet saját játékos átalakításunkban:

Egy reggelen e gyerekek beveztek e berek-rengetegbe, s mert embertelen meleg lett, mezeket levetve mentek egyre beljebb, s csevegtek. Egyszerre heves szelek kerekedtek, de belefeledkezve e csevelybe, meglepte e gyerekeket egy jeges fergeteg.

- Ejnye! De fekete fellegek! Gyere sebesen!
- Ej, ne rezelj be! E fellegek elmennek, s e szelek sem hevesek!
- De! Gyere s evez sebesen! E berek nem ment meg e veszedelem ellen!
- Ej, meglehet, helyesen pereg nyelved. Megyek veled s evezek!

De e fergetegben jeges estek hevesen, s e gyerekek teljes teste, feje, keze rettenetes sebekkel lett tele.

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)**

**„Szétlövő” kérdés
(holtverseny esetére, az 5-6. évfolyamnak)**

A következő feladatot a holtversenyben lévő csapatok egyszerre kapják meg. Amelyikük előbb ad helyes megoldást, az a csapat éri el a jobbik helyezést. Ha egy csapat rossz választ ad, az ellenfél nyer.

4. feladat:

Mi a teljes neve a Kincskereső Kisködmönben annak a szereplőnek, aki az éjszakai kenyérsütés miatt rendszeresen elalszik az iskolában?

Megoldás: Kispál Peti

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
SZÓBELI DÖNTŐ (2005. DECEMBER 3.)**

**„Szétlövő” kérdés
(holtverseny esetére, a 7-8. évfolyamnak)**

A következő feladatot a holtversenyben lévő csapatok egyszerre kapják meg. Amelyikük előbb ad helyes megoldást, az a csapat éri el a jobbik helyezést. Ha egy csapat rossz választ ad, az ellenfél nyer.

4. feladat:

Mi a teljes neve az Egri csillagokban annak a szereplőnek, aki a törökök vár alatti alagútbeli benyomulásánál a puskaporos hordót felrobbantva önmagát is feláldozza a vár védelméért?

Megoldás: Réz Miklós